

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

Количева А. О., студентка групи Б 5/1

*Науковий керівник – канд. екон. наук, старший викладач Костирко А. Г.
Миколаївський національний аграрний університет*

Фінансова безпека аграрної сфери є важливою складовою економічної безпеки держави, яка набуває вагомого значення для подальшого розвитку України. Питання формування фінансової безпеки підприємств агропромислового комплексу розглядається як одне із найважливіших пріоритетів, оскільки виступає основою ефективного управління фінансовими ресурсами.

Теоретичним дослідженням питань фінансової безпеки підприємств присвячено праці Е. Альтмана, О. Ареф'євої, О. Барановського, М. Білик, І. Бланка, Ю. Кракос, Л. Мартюшевої, О. Приказок та ін.

На рівні суб'єктів господарювання комплексне дослідження суті поняття “фінансова безпека” як самостійного об'єкта управління в сучасній літературі вивчено ще недостатньо та ідентифікується здебільшого звичайно лише як один з елементів економічної безпеки.

Фінансова безпека агропромислового комплексу – це складова економічної безпеки, яка полягає в забезпеченні стану ефективного використання ресурсів агропромислових підприємств комплексу під впливом зовнішніх та внутрішніх загроз і спрямована на досягнення фінансової рівноваги підприємств у довгостроковому та короткостроковому періодах.

Фінансова безпека агропромислового підприємства – це якісна характеристика його фінансової системи, що характеризується рівнем фінансових ресурсів підприємства, достатнім для його нормального функціонування, а також ступенем захищеності та здатністю протидіяти негативним впливам внутрішнього та зовнішнього середовищ.

Фінансова безпека є універсальною категорією, що характеризує захищеність суб'єктів соціально-економічних відносин на всіх рівнях, починаючи з держави і закінчуючи кожним громадянином. Тому важливо зауважити, що джерелами негативних впливів на фінансову безпеку суб'єктів господарювання можуть бути: свідомі чи несвідомі дії окремих посадових осіб і суб'єктів господарювання (органів державної влади, міжнародних організацій, підприємств-конкурентів); збіг об'єктивних обставин (стан фінансової кон'юнктури, наукові відкриття та технологічні розробки, форсмажорні обставини тощо) [1, с. 146].

Найповнішим визначенням фінансової безпеки сільськогосподарських підприємств є твердження, що це діяльність по управлінню ризиками та захисту інтересів аграрного підприємства від зовнішніх та внутрішніх загроз з метою забезпечення стабільного розвитку підприємництва та росту власного капіталу в поточній та стратегічній перспективах [2, с. 237].

Механізм фінансової безпеки підприємства дозволяє: забезпечити фінансову стійкість, ліквідність, платоспроможність; самостійно розробляти та впроваджувати фінансову стратегію; забезпечити оптимальне залучення та

ефективне використання фінансових ресурсів підприємства та достатню фінансову незалежність підприємства.

У свою чергу, незабезпечення фінансової безпеки призведе до негативних наслідків: банкрутства підприємств, неефективного управління фінансовими ресурсами, збільшення заборгованостей з платежів, не конкурентоспроможності та в загальному до неможливості існування економіки держави та руйнування її національної безпеки.

Фінансова безпека сільськогосподарських підприємств в системі його економічної безпеки характеризується системою індикаторів, а саме: ефективністю управління, платоспроможністю і фінансовою стійкістю, діловою активністю, інвестиційною привабливістю та ринковою стійкістю, тобто ефективністю використання майна [3, с. 90].

Отже, під фінансовою безпекою суб'єктів агропромислового комплексу як економічної категорії можна вважати сукупність соціально-економічних і правових відносин, що забезпечують такий фінансовий стан, при якому виявляється стійкість підприємства до зовнішніх загроз і ризиків при раціональному використанні своїх фінансових ресурсів.

Небезпеки і загрози, які впливають на фінансову безпеку, можна поділити на зовнішні (які не залежать від діяльності підприємства) та внутрішні (які безпосередньо залежать від діяльності підприємства), а також на існуючі та можливі [4].

До внутрішніх небезпек і загроз можна віднести навмисні або випадкові прорахунки менеджменту в галузі управління фінансами підприємства, помилки, пов'язані з вибором стратегії розвитку підприємства, а також управлінням і оптимізацією активів та пасивів підприємства.

До зовнішніх загроз можна віднести: наявність значних зобов'язань, викуп корпоративних прав та боргів підприємства конкурентами, недосконалість податкового законодавства, нерозвиненість ринків капіталу і їх інфраструктури, недосконалість економічної політики країни, криза грошової і фінансово-кредитної систем, а також нестабільність економіки.

Критерієм поділу загроз на існуючі або можливі виступає порогове значення того чи іншого індикатора, який характеризує певну загрозу. Загрози, які вже перевищили порогове значення, необхідно вважати існуючими або наявними, якщо ні – можливими.

Отже, основними завданнями формування системи фінансової безпеки підприємств агропромислового комплексу є: зміцнення дисципліни праці та підвищення її продуктивності; захист законних прав та інтересів керівників і персоналу; формування та захист інтелектуального потенціалу; підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції; інформаційне забезпечення діяльності; запровадження світових стандартів у діяльності та освоєння нових технологій виробництва; недопущення або мінімізація залежності підприємства від недобросовісних партнерів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Барановський О. І. Фінансова безпека держави / О. І. Барановський // Фінанси України. – 1996. – № 11. – С. 19-34.
2. Кракос Ю. Б. Управління фінансовою безпекою підприємств / Ю. Б. Кракос, Р. О. Разгон // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. – 2008. – № 1(1). – С. 86-97.
3. Мартюшева Л. С. Фінансова безпека підприємства як самостійний об'єкт управління / Л. С. Мартюшева, Т. Е. Петровська, Н. І. Трихліб // Коммунальное хозяйство городов. – 2006. – № 71. – С. 235-238.
4. Бланк И. А. Управление финансовой безопасностью предприятия / И. А. Бланк. – К. : Ника-центр, Эльга, 2004. – 784 с.
5. Приказок О. В. Прибуток у формуванні фінансової безпеки сільськогосподарських підприємств / О. В. Приказок // Банківська справа. – 2009. – № 2. – С. 82-88.